

Naročnina listu:

Celo leto . . . K 50—
Pol leta . . . 26—
Četrť leta . . . 13—

Zunaj Jugoslavije:

Celo leto . . . 66—

Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.

Uredništvo i. upravnštvo:

Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Needvisen političen list za slovensko ljudstvo.

92. številka.

Maribor, dne 20. avgusta 1920.

Letnik XII.

K poznanju sokolstva.

Josta. — Lahko je biti v boju proti nasprotniku nedostojen, nepošten in zagrižen. To je najenostavnejše orožje, katerega rabo smo okusili zlasti v dneh I. slovanskega orlovskega tabora; ima pa to dobro lastnost, da rani in udari vedno predvsem in najbolj tistega, ki ga rabi. Bolj redki so pa slučaji, kjer se pobija nasprotnik z dokazi poznavanja razmer in reči, ki se jim naj zabranjuje razvoj. Del občinstva je vzgojen tudi že s takšno časnikarsko posurovelostjo, da zmerna obrambna sredstva sploh več ne učinkujejo pri njem. Čas pa je že, da hodimo boljša pota vsaj mi, ne glede na to, ali je nasprotnik — enake volje.

Reč, ki se pri nas zlasti zopet zadnji čas o nji veliko govori, je sokolstvo. Vse, kar je povedanega o njem v dostojni obliki, podpišem kakor docela resnično. Pozna se pač, da je boj proti sokolstvu potreben, a nihče ne ve prav, od katere strani naj se začne, v čim je nevarnost največja. Žal, da se je nemogoče, dometiti v časniku o tem popolnoma, kakor tudi je potreba živa; upamo pa, da ne bo treba čakati več dolgo, ko se bo tudi temu nedostatku več ali manj odpomoglo.

Ni še ravno dolgo, ko so bili med nami ljudje, ki so smatrali sokolstvo za nekaj prav brezbarvnega in nedolžnega, kar pač ne more razburjati nobenega katoličana, kaj šele, da bi se boril proti njemu. Bili so pač taki — nekaj jih preživljajo še danes naše vrste — ki so verjeli slepo frazerskemu sokolskemu bahanju, ne da bi se zanimali še dalje za stvar samo. Nehote in nevede pa so podpirali s tem ono reč, ki je izpodjedala tla pod nogami njim samim, slepim in gluhih za to. Z uverjenostjo trdim, da ima sokolstvo še danes tisoče takšnega članstva, ki koraka in se oblači v kroj, kakor pač naznanja sokolska troblja. Zakaj in čemu — komu to mar! Obenem pa je to že prva stvar, ki je proti vsem pravim sokolskim načelom!

Tistemu, ki je preštudiral sokolstvo od početkov pa do danes z resnostjo in objektivnostjo, pride pač samo od sebe spoznanje, da sokolstvo ni nič drugega, kot uniformirani materializem, organizacija monistično-materialističnega filozofskega nazora. Človek — „kakor del splošne prirode“ — je sokolstvu enako vreden, kakor negovanje kakšne prirodne rase, da

prospeva in ne propade. Gojitev rasne higijene mu je nekako glavni cilj. Duše sokolstvo v človeku ne vidi, njemu je mar samo telesa — materije. To je nepobitna resnica o sokolstvu, ki je pa niti Sokoli sami še prav ne poznajo. Proučite zgodovino sokolstva, življenje ustanovitelja dr. Miroslava Tyrša, in spoznali boste, da pač ne more biti najmanjšega dvoma o strogem protikršćanstvu in protiverstvu sokolstva. Kako smešne so torej besede Sokolov, ko še govorijo o veri in pravici, da so v vsakem oziru nepristranski. No, rec, kdor jim še verjame! Enako zvesto kakor „verski nepristranosti“ je sokolstvu tudi „političnemu nadstrankarstvu.“ Zato pa je pisal n. pr. dr. Vladimir Ravnihar v I. zvezku II. letnika „Napredne Misli“ (leta 1913): „Ni-li že izvedena vsa naša neklerikalna organizacija, ki sloni na istih načelih, kakor so dana vsem v poštev prihajajočim političnim strankam? A najizrazitejša se pojavlja to pri sokolski organizaciji.“ V duhu sokolske „nepristranosti“ je naglašal na ustanovnem občenem zboru Slovenske sokolske zveze 1. X. 1905 v mali dvorani Narodnega doma v Ljubljani delegat gorenjskega Sokola dr. Josip Kušar, „da je nujno potrebno, da se izbere za starost zveze zanesljiv in odločen pristaš narodno-napredne (sedanje JDS) stranke“ ter „Sokolski vestnik“ (IV. letn. str. 153) pisal: „Dolžnost slehernega Sokola pa je, pomagati naprednim strujam in strankam k zmagi.“ In tako bi navajali dokaze za sokolsko „nepristranost“ še nadalje.

Nočemo pa biti tako drzni in nepošteni, da bi odrekli sokolstvu vsakršno dobro stran (kakor jo odreka n. pr. Sokol Orlu, ki nima zanj drugega, kakor najizbranejša psovke iz slovenskega besednjaka). A tudi najslabša stvar mora imeti nekaj dobrega na sebi. Kakšne pa morajo biti tiste dobrine sokolstva, kaže to, da se sokolstvo kljub svojim 60 letom obstoja na Slovenskem ni moglo udomačiti in prodreti med ljudstvo ter da se v zadnjem času trudi na vso moč za pridobitev državnega ščitenja in podpore. Ako znači to moč kakšne organizacije, mora biti to le v sokolskem smislu. Od ustanovitve prvega sokolskega društva na Slovenskem 25. IX. 1863 (prvi Sokol je bil ustanovljen v Pragi 16. II. 1862) pa do danes bi morala organizacija nuditi nekaj več, ako bi odgovarjala res pravim namenom. Tako jo bo pa pri nas

dohitel mladi 14letni Orel, v kolikor Sokola že sedaj naravnost ne prekaša. Malo pregleda! Julija 1. 1904 je bilo na Slovenskem 14 sokolskih društev z 1933 člani (med njimi 434 telovadcev). Naraščaja je bilo 244. Toliko po 40 letih, dasi vpoštevamo pri tem velike težkoče za delovanje društva v tedanjih časih!!! Orel je štel leta 1908 — drugo leto delovanja — 1025 članov, med temi 816 telovadcev. Naraščaja je imel 501. Sokol leta 1911: 7192 članov (mož in žen), med temi 1769 telovadcev; leta 1912: 6839 članov, 781 članic, med temi 1851 telovadcev; leta 1913: 6613 članov in od teh 1761 telovadcev. In Orel leta 1909: 2690 (1671 telovadcev); leta 1910: 3691 (2526 telovadcev); leta 1911: 4025 (2694 telovadcev); leta 1912: 5228 (2696 telovadcev); leta 1920 (nepopolna statistika): 3953 (2423 telovadcev), naraščaja 2241. Pogledimo samo: katero društvo je bolj telovadno? Druga vprašanja si prihranimo. Kakšno pa je izobraževalno delo Orla, vidimo iz male primere, da se je prebralo v orlovskih odsekih od leta 1908 — leta 1912 5682 izvodov „Mladosti“ in da je bilo 3099 skupnih podučnih predavanj, česar Sokol kljub svoji starosti ne more pokazati. Če se pojavlja v novjšem času v sokolskih vrstah težnja po izobraževalnem delu, je to le strah pred vzgojo Orla, ki se ž njo sokolska sploh primerjati ne more. To resnico zasledimo že leta 1914 v „Sokolskem vestniku“ (str. 49), ko piše, da so vzgojno in izobraževalno delo v sokolskih društvih „poglobili osobito Čehi, odkar se snujejo med njimi orlovskaska društva. Zanimivo je, da je ravno vsled večje razpoložnosti h klerikalizmu med Moravci tudi v moravskih sokolskih župah izobraževalno delo globlje organizirano nego v kraljestvu.“ Sokolsko delo za izobrazbo pa je lepo označil isti „Sokolski vestnik“ v III. I. str. 168, kjer beremo: „Kjer ni duševnega življenja, tam je Sokol na robu propada — tam se rešuje narod pod krinko lepo donečih rodoljubnih imen „narodno omizje“ ali „napredni fantovski klub“ itd. s kvartopiristvom v zaduhlih beznicah, s pitjem in pijančevanjem — in popolnoči — vedno nižje. Surovi materializem je zadal smrt mnogim narodom!“ Boljše sodbe o sokolstvu tudi mi ne moremo izreči, le zapisali bomo še nekoč: Surovi materializem je zadal smrt sokolstvu.

Tako bi mogli osvetliti sokolstvo vsestranski, ne da bi bili pri tem nasilni. S psovanjem in blatenjem se nasprotnika ne odbija. Če delajo oni tako —

LISTEK.

Brat Nardž:

Spomini orlovske mladosti.

(Dalje.)

Ampak tisti „polagoma“ ima včasih velike zahteve. Med tem ostane fant, kar je bil — no, kaj vse? Recimo pivec, če že ne pijanec, ponočnjak, razgrajac klafač . . . Mislim, da nisem nič novega odkril, ako pišem, da imamo takih fantov, Slovenci na izbiro. Tudi jaz zelo obžalujem, toda . . .

Nerodnosti, ki so poprej izvirale iz takih nelepih lastnosti, s pristopom k Orlu niso prenehale. Stara navada . . . Morda pridejo pod Orlovskimi peruti trje, štirje taki tiči skupaj. Na ta način se nehoté organizira vaška pokvarjenost — organizira na katoliški podlagi! V to družbo prihajajo tudi dobri, ki bi drugače ne bili prišli skupaj z onimi. Saj so slišali, da se duhovnik poteguje za Orle. Tako se prav lahko zgodi, da se polagoma — ali pa tudi prav hitro — dobri poslabšajo, zakaj slabo se naše človeške kože mnogo prej prime — slabi se, pa nič ne poboljšajo. In takih možnosti duhovnik ne more kriti s svojo avtoriteto!

Treba je tudi imeti pred očmi sodbo ljudstva, ki je sicer navadno površna, vendar vpoštovanja vredna. Glejte jih, taki so! To je katoliška organizacija! Tako vzgajajo Orli svoje fante! — In tako trpi ugled naše dobre stvari. Ali ni boljše nič, nego tako nepotrebno zlo?

Zato je treba tudi pri ustanavljanju novih telovadnih odsekov gotove mere modrosti. Marsikje so razmere take, da se da začeti k večem z naraščanjem. Nekaj dobrih fantov je sicer povsod dobiči, toda ti imajo morda že drugod varno zavetišče. Čemu bi jih hoteli na vsak način spraviti pod Orlo? Saj je Orel pač le samo sredstvo, ne pa tudi cilj. In ravno zato,

ker naj bi bil orlovski odsek ne toliko družba „popolnih“, kakor šola in vzgajališče takih, ki jim preti nevarnost, je nujno potreba, da se poprime kar moč nizko, v zgodnji starosti. Ko se fant enkrat nalez vseh mogočih fantovskih navad, ga boš težko preduril, pa mu še bolj pozlati zlate nauke „zlate knjige!“

Ko govorim o potrebi orlovske vzgoje v zgodnjih letih, mi sili v pero mnogo misli o takozvanem ljudsko-sokolskem naraščanju. Toda to je problem zase in ne morem ga opravičeno uvrstiti med spomine orlovske mladosti, zakaj takrat niti Orlu niti Sokolu ni so še bila na stežaj odprta vrata v ljudsko šolo.

Vrnimo se torej nazaj domov.

Novo poglavje — nove tožbe!

Zmislili so si in so očitali: Fante odvajate od popoldanske službe božje! Seveda tudi ta očitek ni bil naperjen le name, toda jaz sem občutil vse, kar je bilo rečeno zoper Orle, za vse druge. Ta obdolžitev se mi je zdela še prav posebno hudobna — saj sem bil s tolikimi drugimi trdno prepričan, da Orel podpira vero.

To podporo sem skušal dokazati tudi na našem Orlu. Povdarjal sem, da Orel fante ravno vodi v cerkev, ne narobe. Saj jih drugače malokdaj zanese k fari ob nedeljah popoldne. Ker pa nečemo iti k telovadbi, pridejo tudi k nauku in blagoslovu.

Po večem je bilo res. Vendar so včasih prihajali fantje ravno med večernicami — pa ne v cerkev, ampak naravnost pod drog. Tam so imeli lep mir, ker v župnišću ni bilo nikogar doma. Res je bilo tudi, da so zvalili tu in tam seboj marsikoga, ki bi drugače gotovo bil v cerkvi. Ko sem zvedel, sem kregal oboje, zapeljivce in zapeljance. Tudi gospod kaplan je povedal svoje mnenje glede tega. Pa seveda — je bila zamera. Tako je bil res križ — na to in na ono plat.

Minilo je leto in dan, ali še vedno se nisem mogel tolažiti s kakimi vidnimi uspehi. Fantovska samozavest je naše Orle sicer gnala, da so se privadili

moškemu zunanjemu nastopu, zlasti če so bili v krojih. Toda glede načelne trdnosti in srčne izobrazbe nismo prišli skoro nikamor naprej.

Pripomniti pa moram, da smo to plat orlovske vzgoje precej zanemarjali. Če hoče odsek kaj napredovati, mora pričeti vzgojo srca in duha prav tako sistematično, kakor z vadbo telesa. Čakati, da pride samo po sebi, je prav tako zastoj, kakor če bi kdo mislil, da bo postal od samega gledanja drugih telovadcev tudi sam telovadeo.

Našim Orlom je poleg onih redkih predavanj, ki sem jih že omenil, gospod kaplan tu in tam govoril o čemerkoli. Jaz sem vplival nanje le bolj v privatnih pogovorih. Takrat pa tudi orlovska centrala v Ljubljani še ni tako naglašala potrebe poučnih sestankov in fantovskih večerov, kakor sedaj po vojski. Skušnja jo je pač pripeljala do tega — in to je prav.

Nagovarjal sem fante n. pr. za abstinenco. Omenil sem že, da je nas dijake katehet dr. Pečjak navduševal za to čednost. Tudi gospod Kalan je vplival na nas. Toda pri naših fantih ni bilo prav nikakega umevanja za to. Tudi zoper kajenje si niso dali nič reči.

Se več. Neki fant, ki je kadil prav po turško, je rabil nemške vžigalice in jih uničil velike množice. Dopovedoval sem mu, kako neumno je, da podpira tuje s svojim denarjem. Prigovarjal sem mu, naj kupuje šibice „Slov. Straže“. Toda kot uspeh moje ga truda sem dobil odgovor: Samo da gori!“

Take in enake reči so me zelo bolele.

XIII.

Zasledujmo nadaljno zgodovino našega Orla.

Cim več starejših fantov je prišlo, tem bolj se je kazalo, da načelnik Marinček ni več kos svoji nalogi. Premlad je bil. Fantje, ki so kdaj nosili vojaški suknjo, se neradi pokorijo poveljniku, ki sam še ni doživel vojaških let.

Tako smo začeli iskati novega načelnika.

Dalje prihodnjič.

svobodno jim. Njim in vsem onim med nami, ki se za to morebiti vznemirjajo, ponavljamo besede iz 1. letnika „Mladosti“ (str. 5), kjer prav pravi: „No, mi pustimo našim nasprotnikom, da nas imenujejo, kakor hočejo, toda če nas že imenujejo „čuki“, naj nam dovolijo, da jim razložimo pomen tega nam namenjenega imena. Čuk velja med našim ljudstvom za smrtno ptico. In mi smo v tem pomenu čuki, da smo oznanjevalci smrti slovenskega liberalizma, ošabnosti in irakarstva.“ Da se bomo pa približali temu čimprej, bodi naša briga!

Politične vesti.

Jugoslavija.

Nova vlada je že potrjena / z regentovim podpisom. Zapisregel je regentu samo novi notranji minister dr. Milorad Drašković. Dr. Mušički, novi minister za konstituantno, je mesto odklonil. Njegov naslednik v kandidaturi za to ministrstvo je radikalec in sedanji pravosodni minister Trifković, katerega bi sledil v pravosodju dr. Peleš.

Ker je sestavljena nova vlada, bo sklican parlament na 25. t. m. Novi predsednik parlamenta bi naj bil izvoljen pozneje. Narodno predstavništvo se bo bavilo z volilnim zakonom. Pri tej priliki nameravajo demokrati razviti ostro debato o že znanem paragrafu 15. Parlament se bo po podanem pregledu o krizi in o vladnem programu pečal v prvih sejah z državnim proračunom in mirovnimi pogodbami. Tudi volitve v konstituantno se bodo določile s posebnim ukazom za mesec december.

Politični krogi domnevaajo o sedanji vladi, da bo životrajna do volitev v konstituantno, katere bi tudi izvedla. Tudi parlament ne bo razpuščen pred volitvami.

Sklep dejenzivne pogodbe med Jugoslavijo in Čehoslovaško je gotova stvar. Ta pogodba ima namen: obvarovati nedotaknjenost obeh držav. Čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš in naša vlada v Beogradu je razpravljala o strogi nevtralnosti obeh držav napram prodiranju boljševikov po Poljski. Dr. Beneš je odpotoval iz Beograda v Bukarešto, da bi pridobil tudi Rumune za nevtralnost. Zveza nevtralnosti med Jugoslavijo, Čehoslovaško in Rumunijo bi imela cilj: obvarovati na Balkanu ravnotežje in mir.

Vprašanje reorganizacije naših pokrajinskih vlad še ni rešeno in ga bo obravnavala sedanja vlada. Vsa tozadevna ugibanja o osebnostih, ki bi naj stopile od demokratske strani v vlado, so neutemeljena.

Beograjsko vlado zelo vznemirja roparski vpad arnavtskih tolp, ki so vdrla v naše ozemlje pod vodstvom italijanskih častnikov. Arnavti so najprej napadli in zasedli Biskupce in začeli od tod svoj pohod v treh smereh. Pohod Arnavtov je napredoval toliko, da je padel v arnavtske roke tudi Debar. Naša ojačenja so začela prodirati proti napadalcem iz Bitolja, Skoplja in Tetova. Naše čete so tako močne, da bodo roparje gotovo pregnale. Naši so zajeli več Arnavtov in italijanskih častnikov. V vseh srbskih obmejnih krajih pa vlada velik strah pred avnavtskimi roparji, ki se baje pripravljajo še na drugih mestih na vpad v naše ozemlje.

LDU. Beograd, 18. avgusta. Nekateri listi, med njimi tudi beogradska „Epoha“, so prinesli vest, da je mesto Debra padlo v albanske roke. Po točnih informacijah s pristojne strani se ta vest dementira. Naše čete se nahajajo v Debr, kamor so poslana potrebna ojačenja. Z ozirom na korake, ki jih je vlada ukrenila, bodo albanske tolpe v najkrajšem času pograne preko meje.

Irska.

Za končnoveljavno rešitev irskega vprašanja je določila angleška vlada sledeče pogoje: Nobeden del Irske se ne sme ločiti od Angleške. Anglija v vojnih časih ne sme biti ogrožena. Na temelju teh glavnih točk bi se naj vršila pogajanja med Irsko in Anglijo.

Rusija—Poljska.

Krog Varšave in na celi bojni črti se vršijo srditi boji. Boji so se dvignili do viška srditosti, ker so podvzeli Poljaki z vsemi silami protiofenzivo, da ubranijo Varšavo. Boji krog Varšave so začeli po tekači v korist Polakov. Krvava bitka za posest Varšave se je vršila 40 km od mesta. V tej bitki so porazile poljske čete štiri boljševiške divizije. Poljaki so zavzeli tudi več važnih postojank krog Varšave in prišli rdeči armadi celo za hrbet, kar je precej zrahljalo boljševiško bojno črto. Poljska protiofenziva pa ne napreduje samo krog Varšave, ampak sploh na celi bojni črti osobito ob Bugu. Poljaki so vrgli sovražnika že na Bug. Pri tem prodiranju so odrezali povratek močnejšim boljševiškim četam, zajeli nekaj tisoč, mož, zaplenili več topov in več sto strojníc. Uničeni in razpršeni je več ruskih divizij in brigad. Boljševike je presenetila nepričakovana poljska protiofenziva, ki je dosegla kaj pri prvem sunku tako odločilne in občudovanja vredne uspehe.

Grška.

LDU. Beograd, 18. avgusta. „Politika“ prinaša iz Aten nastopno brzojavko: Vest, da sta dva bivša častnika kralja Konstantina izvršila atentat na Venizelosa, je izzvala silno ogorčenje po vsej Grški, in zlasti v Atenah. Množice ljudstva so manifestirale po ulicah za Venizelosa. Na več krajih pa so demonstrantje uničili in zažgali uredništva opozicijskih listov. V mestu je došlo do oboroženih spopadov.

Dnevne vesti.

† Umrli je 17. t. m. v Gornji Radgoni č. g. Josip Satler, župnik v pokoju v starosti 76 let. Služboval je v mnogih župnijah kot kaplan ter župnik in nazadnje na Ptujski gori. N. v p.!

Ali je demarkacijska črta na Koroškem odprta? Časniki so prinesli novice, da se demarkacijska črta odpre in da se je res že odprla. Ob enem so se pojavile od nekdaj notice, ki pojasnjujejo v zelo avtoritativnem tonu, da meja ni odprta, ampak samo nekoliko razrahljana. To prerekanje je gotovo neokusno in nepotrebnost. Saj ni treba, da bi v taki zadevi diakocepili. Meja je odprta za osebni promet popolnoma, za blagovni promet menda skoraj tudi čisto. Bistvo odprtja obstoji pač v tem, da lahko prekorači mejo kdor hoče in kakor hoče. Dotični papir dobi lahko vsakdo kar mimogrede, pa naj bo kdorkoli in rojen kjerkoli. Naši orožniki nimajo nobene pravice, da koga ustavijo in kontrolirajo. Res je, da stoje orožniki ob meji, a to ne pomeni ničesar. Stal bode tudi na vrhu Gavrizankarja, ako ga postaviš gori; če pa nima nobene oblasti, bi bilo bolje, da bi ne stal. In menda stoji tam samo zato, da mu Nemci kažejo fige, on pa sme tiščati pest v žepu. Odprte meje samo na sebi res ni nobena tako huda nesreča, seveda pod pogojem, da bi bila uprava pasa A trdno v naših rokah. Nesreča je pa to, da smo popreje zatirjevali, da meje ne odpremo, dasiravno je naša mirovna delegacija v Parizu že davno dala privoljenje k odprtju te meje. S tem smo se blamirali, izgubili na ugledu, a Nemci so triumfirali, kot da bi izbojevali zmago, kar je mnogo omahljivec zbegalo. Treba je bilo reči že zdavnaj: „Ko se prično priprave za glasovanje, odpremo mejo — pa bi bilo vse dobro. Pokazal se je zopet razdvoj med mirovno delegacijo, osrednjo vlado, in pokrajinsko vlado in to nam škoduje v tujini in doma.“

Promet na Koroškem. Plebiscitna komisija našega kraljevstva v Celovcu je izdala glede blagovnega prometa na Koroškem sledeča določila: Dosedanja demarkacijska meja med našo državo in Avstrijsko republiko, t. j. med conama A in B plebiscitnega ozemlja na Koroškem, se kot carinska meja opusti in ostane samo kot upravna in kontrolna meja. Carinska meja se pomakne na mejo med našo kraljevino in cono A na Koroškem, t. j. na črto Jesenice—Ljubelj—Jezerski vrh—Spodnji Dravograd. Ker je naši kraljevini poverjena uprava cone A in tedaj tudi oskrba z vsemi življenjskimi in gospodarskimi potrebščinami, je treba, da se promet med našo kraljevino in cono A vrši nemoteno kakor doslej. — Da se prepreči škoda, ki bi lahko nastala državi pri carinjenju, se je določilo: Blago, ki se izvaša iz naše kraljevine v cono A na Koroškem in ki je krito z odpremo izkaznico odseka za prehrano v Ljubljani, je carine prosto. Blago, ki se uvaža iz cone A v našo kraljevino in ki je krito z odpremo izkaznico naše plebiscitne delegacije v Celovcu, oziroma odpremo izkaznico okrajnega glavarstva v Borovljah ali Velikoveu, je istotako carine prosto. Promet z valutami uravna delegacija ministrstva za finance. Za blago, ki nima omenjenih odpremnih izkaznic, veljajo carinski predpisi.

Posebne identitetne karte. Da se olajša osebni promet med obema pasoma na Koroškem, bodo v kratkem začeli izdajati posebne identitetne ali legitimacijske karte v slovenskem in nemškem jeziku.

Posebne znamke povodom glasovanja na Koroškem namerava izdati vlada Nemške Avstrije. Od plebiscitne komisije je baje že dobila tozadevno dovoljenje. Ni še pa znano, kakšne bodo te nove pošne znamke.

Allheil, mi Sokoli! Ze v zadnji „Straži“ smo poročali, da je starosta Sokola v Selnici ob Dravi zagrizen nemškutar J. Zunko. Te dni smo zvedeli, da je pred kratkim v St. Lovrencu nad Mariborom nek mariborski Sokol v kroju hodil pri šentlovrenskih nemškutarjih od hiše do hiše in zapisoval nove Sokole. Mi jim razne Novake, Odre, Werberje, Baumgartnerje, Repase, Korese, Maleke in druge take narodne nasprotnike iz srca privoščimo in želimo, da jim preobrazijo kmalu v zavedne Jugoslovane! Kakor pa se vidi, Sokolov k lovu na nemškutarje ne vodijo narodni nagibi, ampak le sovraštvo in strah pred Orlom, ki ga je navdušena narodnozavedna šentlovrenčka mladina skupno z ribniško ustanovila zadnjo nedeljo. Liberalne metode so povsod enake: proti slovenski krščanski organizaciji se vežejo tudi z najbolj zagrizenimi našimi narodnimi nasprotniki. Tako dela Samostojna kmetijska stranka, tako dela Sokol. Natanko po receptu svojega generala dr. Kukovca! Allheil mi Sokoli!

Sokolska „narodno državna požrtvovalnost.“ Glavni steber mariborskega Sokola g. dr. Franjo Irgolič je dvakrat dokazal prav po sokolsko prikrojeno narodno državno požrtvovalnost. G. dr. Irgolič je zbral z velikim trudom v Jugoslaviji en milijon gotovega denarja, za katerega je moral plačati, ker je pomanjkanje denarja, en milijon deset tisoč kron; ta denar je potem z veliko težkočo vtihotapil čez mejo, kar se mu je posrečilo le vsled njegovih osebnih stikov (seve, z avstrijskimi Nemci in nemškutarji. Lep narodnjak, ta g. Sokol!). G. dr. Irgolič je bil še pred kratkim vladni komisar mariborske mestne hranilnice. Svoječas mu je ljubljanska vlada poverila ta komisarjat kot brezplačno-častno mesto. Vlada je stavila pogoj, ako bi g. Irgolič ne prevzel te službe brezplačno, naj se poveri komu drugemu. G. odvetnik-Sokol Irgolič se je vsedel na stol komisarja, pa si je tudi dal to častno mesto plačevati z mesečno 2

tisoč K. Ko je pozneje zavohal, da ga nameravajo v Ljubljani odsloviti od korita mestne hranilnice mariborske, je vrnil blagajni 26.000 K, ki jih je že bil posmukal v svoj žep kot mesečnino. G. dr. Irgolič se je dolgo branil izročiti ključne mestne hranilnice, je že vedel zakaj! Steber sokolstva tihotapi kar cel milijon v Avstrijo (gotovo kot demokrat, ki je vnet za korist države) in za častne službe si da izplačevati kar po tisočakah (sokolska požrtvovalnost). Take so zelene veje sokolstva.

Eviva Sokol! Ob priliki orlovskega tabora v Mariboru je „Delavec“ hujskal v imenu mariborskega sokolstva naj se priredi mačja podoknica papeževem zastopniku na taboru, ker bi bil Italijan. No, mačji koncert Sokolov je moral odpasti, ker orlovskega tabora ni posejil niti eden Italijan. Pač pa bi lahko mariborski Sokol svoj prisiljeno preložen koncert pro izvedel kot podoknico duševnemu očetu in vodju idealov mariborskega Sokola dr. Pivku, ki je vendar odličen italijanofil. Kot odlikovan avstrijski častnik se je zatekel k Italijanom, ne oziraje se na smrtne Jugoslovanske žrtve, katere je imel za posledico njegov pobeg. Pivkovo delo v Italiji za Jugoslavijo je obstajalo le v njegovem osebno udobnem življenju. Po povratku iz Italije v Jugoslavijo pa si je stavil Sokol Pivko kot cilj: med našo mladino sejati mnenje: Jugoslavija bi morala stopiti na stezo bolj Italiji prijaznih odnosov. S svojimi italijanofilnimi mislimi pa ni žel g. Pivko odobravanja, raditega je osramočen obmolknil. Njegovo italijanofilstvo posluša baje edino še mariborski sokolski naraščaj. Sokoli, italijanofile najdete le v lastnih vrstah, toraj na dan z mačjo godbo!

Pogovor med dvema Sokoloma. Kmet iz Slovinc gorice nam piše: Preteklo nedeljo sem si iz radovednosti ogledal veselico, katero je priredil tukajšnji Sokol in na katero je prišel tudi Sokol iz Maribora in drugod. Pred menoj se srečata dva meni neznana mestna Sokola. Pozdravita se z „na zdar!“ Joško: „Ti, Cena, per moj duš, večeraj sem pa bil tako „fajfhen“, per moj duš, da se mi še danes vrti po glavi!“ Ti, per moj duš, povej, ali ni moja „punca“ lejš?“ Cena: „Ti, Joško, per moj duš, veš, per moj duš, jaz sem pa bil tako nadevan, da sem čepico izgubil, per moj duš! Ti, Joško, kaj pa praviš, per moj duš, ali ni tudi moja Jožica fletna punca, per moj duš, kaj ne?“ Ta pogovor je trajal dober četrt ure, vsak Sokol se je najmanj petstokrat pridušil in pri tem večkrat izustil grde besede, katerih seveda ne morem povedati. Ko sem nehal poslušati tako klanjanje, sem si mislil: „Bog nas varuj pred Sokolom!“ — Tako sodba preprostega kmeta!

Najnovejši apostol svobodomiselnega sokolstva na Teharijih je postal naš g. nadučitelj. Pomagal je reševati tukajšnje sokolsko ladjo, ki je že lani utonila v morju alkoholizma. Zaenkrat svetujemo g. nadučitelju, naj posnema umrlega nadučitelja v njegovem požrtvovalnem delu, svoje „apostolsko“ delo naj pa v bodoče opusti, sicer ga zna dohiteti enaka usoda kakor lani teharskega Sokola.

Srbi našim Orlom! Naši bratje Srbi, kateri so se udeležili orlovskega tabora v Mariboru in izleta na Bled, so poslali predsedstvu orlovske zveze v Ljubljani pismo, s katerim s studom obsojajo barabstvo Sokola na Bledu. V pismu zatrjujejo, da bodo vsem sokolskim zvezam v Srbiji opisali prostaštvo slovenskega Sokola, s katerim nočejo imeti v bodoče nobene stika. V pismu, ki nam je dragocen dokument, pa naglašajo, da je bilo vedenje, disciplina in red naših Orlor in Orlor tako vzorno, da si kaj lepšega niti predstavljati ne morejo. Sklepno se srbski gostje iskreno zahvaljujejo za lep sprejem v Sloveniji in za gostoljubnost našega Orla. Nam je popolnoma prav, da sedaj stoji barabstvo Sokola razgaljeno pred celim svetom!

30letnica mature. Dne 17. aprila se je vršila v prijazen St. Lenartu v Slov. gor. redka slavnost, ki je bila sicer mala, a tem pristranejša. Maturanti novomeške gimnazije od leta 1890 so slavili svojo 30letnico. Ker jih je že devet tovarišev umrlo, zbrali so se razun jednega, ki je izginil nekam, vsi ostali in sicer gg.: dr. Demeter Bleiweis Trsteniški, zdravstveni referent za Slovenijo in Istro; dr. Matija Hočevar, okrožni zdravnik v Domžalah; dr. Fr. Jankovič, poslanec in minister na razpoloženju; dekan J. Janžekovič pri Sv. Lenartu v Slov. gor.; Andrej Krajec, župnik v Bohinjski Bistrici; rudarski dvorni svetnik Vinko Strgar; višji vojni kurat Ernest Trstenjak; in župnik Fran Žužek na Kopanji na Dolenjskem, v gostoljubni hiši vlč. g. dekana, ki je svoje tovariše vsprejel res z odprtim srcem in z odprtimi rokami in je kazal toliko bratovske ljubezni svojim tovarišem, da bodo vsakemu ure bivanja v njegovi hiši ostale nepozabljive. Kmalu po 10. uri je daroval g. dekan sv. mašo za vse mrtve in žive tovariše, na kar so se gospodje po kratkem ogledu trga in njegove najbližje okolice zbrali okoli bogato obložene gostoljubne mize dekanove, pri kateri so zamogli pozdraviti še druge odlične goste: gg. nadsvetnika dr. Kronvogel, notarja dr. Stupica in gerenta dr. Veble. Vrsto napitnic je otvoril vlč. g. dekan, ki je na pri-srčen, šegav način pozdravil svoje tovariše, vzbujal spomine iz gimnazijskih let, vsem nazdravil in z besedami znane sedaj že narodne napitnice V. Orožna naglašal: „Zavezo staro bratovsko želimo ponoviti“, ker: „Znabiti, da je zadnjikrat, da skupaj smo ga pili.“ Marsikatero oko je postalo rošno ob teh spominih. Zahvalil se mu je s prisrčnimi besedami g. dr. Jankovič; g. dr. Hočevar je napisal gostom, v imenu katerih se je zahvalil gerent dr. Veble. Vrstile so se še napitnice, spominjali smo se v globoki hvaležnosti še živih naših profesorjev in jim pisali; govorili g.

resnih in humorističnih dogodkih iz našega dijaškega življenja, pri čemer so hitro potekale urice. Dal Bog, da bi se še enkrat zamogli sniti v dušnem in telesnem zdravju. G. nadkuratu Trstenjaku, ki je omogočil sestanek, in predobremu vlč. g. dekanu Janžekoviču izrekamo svojo najprisrčnejšo zahvalo!

Zaupni shodi KZ po okrajih se vršijo prihodnji teden po sledečem redu: v ponedeljek 23. avgusta v Sošanju, v torek 24. avgusta za gornjegrajski okraj v Nazarih v samostanu (ne v Gornjem gradu, kakor je bilo prej naznanjeno), pri Sv. Križu pri Slatini za rogaški okraj v Društenem domu, v sredo 26. avgusta na Vranskem, v četrtek 27. avgusta v Kozjem za cel kozjanski okraj. Začetek povsod ob 9. uri dopoldne (po novem času).

Dekanijski deklški shod pri Sv. Treh Kraljih v Slov. gor. Dekanijski deklški shod se je sijajno izvršil. Prihitele so mladenke iz vseh župnij dekanije, in še iz ljutomerske, ptujske in jareninske dekanije. V cerkvi je govoril o. Benko Čirič iz Ptuja, popoldne pa župnik Gomilšek. Na shodu je nastopilo 13 deklet, 4 dekleta so govorile pozdrave in 4 deklamovale. Osnovni se je dekanijški odbor deklških zvez. Mladike so nastopale z veliko navdušenostjo. Z govori se je menjavalo petje in tamburanje. Vse udeleženke so bile polne veselja in svetega navdušenja. Naj važnim sklepom slede dejanja!

O srečni Sv. Lenart in trikrat srečni „Marib. delavec“, ki imaš v tem trgu tako duhovite in neumorne dopisnike in pospeševalce! Res blažena nebesa imajo šentlenarčani že tukaj, zato pa tudi za krščanska ne marajo dosti. Pa tudi dober želedec morajo imeti, da lahko brez zdravniške pomoči preživijo tako „tečno“ hrano „Stajerca“ v novi jugoslovanski izdaji. Kako stvarni in načelni so ti dopisi, kako jedrnat še! Nič ni osebnega in sovraštva, temveč polni so ljubezni do bližnjega! Verni so postali ljudje krog krajevne organizacije JDS, hodijo mamreč pridno v cerkev. Ne sicer v lasten pouk, če ravno bi ga bili potrebni, kakor berač krajcarja, ampak v cerkvi jih vidiš kot izvrševalca njihovega zaželjenega kancelarpara. Če kaplan po njihovi maniri kaj prav ne uči v pridigi, mu dajo takoj v bratški ljubezni prijazno opomine v svojem umazanem glasilu, v svojem evangeliju. Kaj neki jim je napravil ta hud kaplan, da na njem tako izpolnjujejo svojo krščansko dolžnost, posebno v osmi božji zapovedi? Če jim g. kaplan tako meša njihove načrte, potem so šentlenarški bankerotje ali bolani ali pa ga tako radi imajo v svoji ljubezni.

Zborovanje kat. narodnega dijaštva. Opozarja se ponovno vse naše kat. narodno dijaštvo mariborskega okrožja na zborovanje podružnice SDZ v Mariboru, ki se vrši ob priliki mladeniškega tabora v št. Lenartu v Slov. gor. v nedeljo, dne 22. avgusta. Pridite! — P.

Priglasnice, ki so se razposlale vsem našim akademikom, bogoslovcem in abiturijentom, prinesite na tabor v št. Lenart, ali jih pa zanesljivo pošljite na naslov tajnika.

V kmetijski tečaj v St. Jurju ob juž. žel., ki bo trajal od 6. septembra do 3. oktobra t. l. so se sprejeli sledeči gg. učitelji: Srebrnič Fran, učitelj, Teharje; Senica Robert, nadučitelj, St. Peter v Sav. dolini; Zemljič Branko, učitelj, Rečica; Zeilhofer Alfonz, zač. učitelj, Konjice; Kobale Karel, učitelj, Pod betrtek; Kuhar Anton, učitelj, Trbovlje; Majer Drago, nadučitelj, Sv. Marjeta pri Rimskih Toplicah; Kegl Vekoslav, učitelj, Sv. Marko niže Ptuja; Lovrec Jožef, nadučitelj, Majšperk; Brglez Franc, učitelj, Slov. Bistrica; Serbec Josip, učitelj, Slov. Gradec; Sega Franjo, učitelj, Smarje pri Jelšah; Zdobšek Bogomir, zač. šol. vodja, Letuš! Pičl Ivo, učitelj Sevnica; Janšovec Franc, zač. učitelj, Sv. Jurij ob Ščavnici; Jankovič Peter, nadučitelj, Vojnik.

Da je Celje prijazno mestece, je znano; da so Celjani radi veseli, tega jim ne zameri nihče; da ti veseljaki večkrat nemoteno ponoči razgrajajo, o tem so pisali že celo časniki. Manj znano je pa še, da se nahajajo v ti glasni ponočni družbi tudi gospodje od okrajnega glavarstva, ki so gotovo mnenja, da velja jo policijske odredbe le za „navadne“ zemljane. Od delku deželne vlade, ki se bori zoper alkoholizem, bomo vsi navadni zemljani zelo hvaležni, ako vpiše vso veselo in glasno družbo od okrajnega glavarstva na prvo stopnjo „Svete vojske“!

Hum „bljuje“. Nekateri listi so prinesli poročila, da je začel Hum pri Laškem „bljuvati“ ogenj in žveplo in da je izgubila voda v toplicah toploto. Po natančnejšem preizkovanju se je pa dognalo, da je stvar brez prave podlage. Hum je miren in voda je zopet topla.

Občina Velenje je sprejela juda-milijonarja med svoje občane. Jud je plačal 15.000 K za to ljubeznjivost. Če je res, da je tudi glavarstvo v Slovenjgradcu juda podpiralo, obetajo se nam lepi časi! Posredoval je nemško-avstrijski advokat Gol, doma iz Velenja. Podrobnosti tega skandala še pričakujemo. Občini Velenje županuje g. Susi Skasa. Velenjčani že iščejo prostor za judovsko sinagogo. Za obrezovanje še ni večine. Judovski groši bodo gotovo tudi v tem pomagali.

Važno za potnike, ki potujejo preko naše državne meje. LDU. Beograd, 18. avgusta. Ministrski svet je dovolil, da smejo posamezni potniki vzeti s seboj pri prestopu državne meje do 1000 dinarjev v dinarskih ali kronkodinarskih novčanicah. Ta vsota se ne vračuna v zdravo valuto, ki jo sme vsak potnik vzeti s seboj iz naše države na podlagi sklepa vlade.

Toča. Bolj začetkom tega mesca je zadivljalo nad bizeljskimi vinogradi silno neurje s točo. Nevih-

ta je pritirala točo od juga. Uničena je polovica vinskega pridelka na Bizeljskem. Mesto upa na lepo trgatv na Bizeljskem, je sedaj opaziti povsod žalostne obraze v strahu: Kaj bo na zimo, ker je vse tako neizmerno drago, a edini pridelek, ki bi naj preživel manjše vinogradnike čez zimo, je skoro uničen?

Za župana v Zagrebu je bil izvoljen arhitekt Vekoslav Heinzl, član hrvatske zajednice.

Naš novi poslanik v Budimpešti. LDU. Beograd, 16. avgusta. Za našega poslanika v Budimpešti je imenovan g. Milan Milojevič, naš dosednji poslanik v Haagu. Novi budimpeštanski poslanik je že odpotoval na svoje mesto.

Kongres jugoslovanskih zdravnikov v Zagrebu se bo vršil dne 6., 7. in 8. septembra. Zdravniki udeleženci dobe potrebni dopust.

Novo ustanovljena podružnica Jugoslovanske Matice na Ponikvi ob juž. žel. je imela pri veselic, ki se je vršila dne 8. avgusta t. l. 3317 K čistega dobička. Znesek 3000 K se je takoj odposlal pokrajinskemu odboru v Ljubljano. Vsem darovalcem in gostom, ki so pripomogli k tako lepemu uspehu, srčna hvala.

Kongres jugoslovanskih dobrovoljcev za Slovenijo združen z občinim zborom Društva jugoslovanskih dobrovoljcev za Slovenijo se bo vršil letos dne 8. septembra v Ljubljani. Vspored je določen takole: Dopoldne: zadušnice za padle dobrovoljce, po zadušnici veliko manifestacijsko zborovanje, popoldne občni zbor „Društva jugoslovanskih dobrovoljcev za Slovenijo“, zvečer velik komerz združen z ljudsko veselico. Kongresa se udeležijo vsi slovenski dobrovoljci, kakor tudi vse dobrovoljske organizacije Jugoslavije in zastopniki čehoslovških dobrovoljcev.

Železniški tarifi v dinarjih. Železniško ravateljstvo je odredilo, da se od 15. t. m. dalje pri vseh železniških blagajnicah računajo tarifi v dinarski vrednosti.

Vozni listi. Generalna direkcija neposrednih poreza ni dovolila, da bi se vozni listi za Slovenijo še nadalje tiskali v Ljubljani, češ, da se bodo preskrbeli enotni za celo državo v Beogradu. Ker teh novih vozni listov še ni, a je zaloga tukajšnje finančne uprave skoro pošla, je delegacija ministrstva financ v interesu prometa morala odrediti, da se smejo do preklica uporabljati poleg dosedanjih vozni listov s slovenskim in srbohrvatskim besedilom v cirilici tudi stari vozni listi z nemško-slovenskim besedilom, ako se nanje prilepijo sedaj veljavni kolki dinarske vrednosti po 15 odnosno 60 para. Cena teh starih vozni listov, na katerih nima vtisnjen kolek nikake veljave, znaša 10 vin. za komad.

Narodni svet za Koroško potrebuje nujno več koles. Posebno jih bo potreboval v zadnjem času tik pred plebiscitom, ko bodo nemški agitatorji z zadnjo silo in na vse mogoče načine skušali prevarati koroške Slovence. Apeliramo zlasti na imovitejše sloje, da jih dajo na razpolago in pošljejo Narodnemu svetu v Velikovec. Po plebiscitu kolesa vrnemo, a seveda ne moremo prevzeti odgovornosti za morebitno njihovo slabše stanje. Važnosti bodo kolesa za nas velike. V tekmi med slovensko in nemško gibčnostjo, mora slovenska gibčnost nadkriliti nemško!

Cene za premog so zvišane. Dosegle so se pa sledeče olajšave za ljudstvo: Za aprovizacijo določene množine premoga ostanejo nespremenjene, cene so pa določene sledeče: Za revne sloje 10.000 ton po 400 K, torej za 50 K nižje kot znašajo proizvajalne cene. Za uradništvo in splošno aprovizacijo 10.000 ton po 455 K, to je po proizvajalni ceni. Za urade in splošne potrebe 15.000 ton kosovca po oficijelni ceni.

Prepoved uvoza in izvoza vojnih posojil. Fin. minister je z razpisom z dne 8. avgusta 1920 odredil: 1. Prepovedan je uvoz obveznic predvojnih in vojnih posojil bivše Avstrije in Ogrske na teritorij našega kraljestva. 2. Prepovedan je izvoz obveznic predvojnih posojil bivše Avstrije in Ogrske iz teritorija naše kraljevine. 3. Te prepovedi veljata do nadaljne odredbe. 4. Vsako protivno postopanje se bo kaznovalo z zaplenbo obveznic, z dotičnimi osebami pa se bo postopalo kakor s tihotapci.

Borza. LDU. Beograd, 18. avgusta. Devize: Pariz 168—170, London 87—87.50, Newyork 23—23.75, Berlin 49.50, Geneva 376—400, Dunaj 10.15—10.20, Praga 39.50—40.50, Rim 121—122, Solun 260—275; valute 20-dinarski komadi v zlatu: 24.10—24.15, angl. funti 85.50, francoski franki 170—171.50, dolarji 22.70—22.90, italijanske lire 117—125, levi 40.50—41, leji 48—49, nemške marke 49.25—49.45, čehoslovške krone 41—41.50, avstrijske krone 10.50—11.

Mariborske vesti.

Rektor Cvijič v Mariboru. V sredo popoldne je obiskal naše mesto jugoslovanski delegat v plebiscitni komisiji na Koroškem. Poročila naših listov o njegovem odstopu ne odgovarjajo resnici, zahteval je le, da se mu pomnoži pomožno osobje. G. Jovanović je njegov namestnik, ne pa naslednik. G. Cvijič je uverjen, da plebiscit za nas ugodno izpade. V Mariboru si je ogledal, kar je znamenitega, v četrtek si je pa ogledal našo lepo zemljo med Muro in Savo. Peljal se je na avtomobilu skozi Slovenske gorice v Ptuj, kjer si je ogledal ondodni muzej, iz Ptuja preko Dravskega polja in skozi Dravinjsko dolino čez Gubernik v Rogaško Slatino, potem mimo Smarja v Celje. Iz Celja se je skozi Savinjsko in Mislinjsko dolino vrnil na Koroško. Prof. Cvijič je v zemljepisju strokovnjak prve vrste in je videl že nešteto krajev, vendar je bil vznemirjen nad lepoto naših krajev. Med potom je dal napraviti več fotografij in risb. V novi izdaji svojega velikega dela o balkanskem polotoku v

francoskem jeziku bo slovenske dežele natančneje opisal.

V Mariboru zboruje že nekaj dni razmejitvena komisija, ki je imela že dosedaj več nego štiri seje. Doslej so razpravljali še samo o formalnostih. Z natančno določitvijo mej bo začela komisija pri sejah še le koncem tega tedna.

Kavarnarje v našem mestu opozarjamo iznova, da se ozirajo bolj na želje občinstva. Ponovno smo se že pritožili nad pomanjkanjem slovenskih in drugih jugoslovanskih revij. Enako ne najdemo malo da ne nikjer boljših inozemskih časopisov. Zaradi naših lističev pač ne hodi nihče v kavarno. Pogrešamo v obbeh najboljših kavarnah: „Dóm in svet“, „Mladost“, „Cas“, „Zoro“ itd. O srbskih in hrvatskih revijah ni nobenega sluha, pač pa se vlačijo po mizah drugovrstno ničvredno blago v blaženi nemščini. Boljših nemških časnikov in časopisov pa zopet ni nikjer. O takih iz Čehoslovaške, Francije, Anglije, Švice sploh ni govora. Vsaka količjak boljša kavarna bi morala biti z vsem tem preskrbljena, ne pa da posluša venomer pritožbe občinstva in se za nje ne zmeni. H pokritju stroškov bi vsak gost rad nekaj prispeval, samo da bi bil pošteno z vsem postrežen. Gospodje, — zganite se torej in upoštevajte želje in potrebe svojih obiskovalcev!

„Jadran“, društvo beguncev iz juga, naznanja vsem včlanjenim in nevlanjenim pevcem, da se vrši v soboto dne 21. t. m. ob 20. uri v prostorih „Glasbene Matice“, Aleksandrova ulica, Götzova hiša, III. nadstropje prva pevska vaja za moški zbor. Vsi pevci begunci so naprošeni, da se te vaje vdeležijo in priglasijo svoj vstop.

Komanda mesta Maribor, kakor tudi mariborska pukovska okružna komanda se je preselila v Dravsko vojašnico. Obe imate skupno telefonsko številko 500 v Dravski vojašnici.

Umor. Naše orožništvo je našlo v gozdu blizu opekarne Dervušek v Lajtersbergu mrtvo moško truplo. Ogled mrliča je dognal, da je bila žrtev nasilnim potom ubita. Po zunanjih znakih je soditi, da je bil umorjeni begunec iz zasedenega ozemlja.

Dopisi.

St. Ilj v Slov. gor. Naši gospodični Anici „Orel“ ne da pokoja. Odkar se je pojavil ta drzni ptič v St. Ilju, nekaj cvetoča rožca vidno hira. Bojimo se, da nam prezgodaj usahne — Izvedenci trdijo, da bo leha na politični histeriji.

Sp. Sv. Kungota. Kmetijska podružnica je imela dne 8. avgusta svoj občni zbor. Ravnatelj vinarske šole je predaval o koristi Kmetijske družbe in o oskrbovanju sadnega drevja. Po končanem govoru vršila se je volitev podružničnih zastopnikov za občni zbor Kmetijske družbe. Izvoljena sta bila Franc Fras, kmet v Dobrenju in Alojzij Matjašič, ekonom v Gradiški.

Ptuj. V nedeljo, dne 22. t. m., popoldne po večernicah, se vrši v samostanski dvorani pri minoritih zborovanje Jugoslovanske strokovne zveze. Delavci, delavke, služkinje in vsi, ki se zanimajo za krščansko delavsko organizacijo, so vabljeni, da se tega shoda v obilnem številu udeležijo.

Celje. Nerazumljivo je našim kmetom, da rastejo cene sladkorju, soli in sploh vsemu blagu po trgovinah od dne do dne, medtem ko zahteva mestni urad, da morajo kmeti svoje pridelke vedno ceneje prodajati. Mestna gospoda je pač še vedno mnenja, da kmet pri lepo pogrnjeni mizi čaka, da se mu vse samo pridela, pride v shrambo in samoodsebe na mizo!

Celje. V okolici vlada veliko zanimanje za volitve. Posebno žene se zavedajo svojih pravic in že komaj čakajo, da pokažejo z glasovnico v roki, da ne marajo ne demokratičnih milijonarjev in ne komunističnih divjakov, ampak katoliške moče, ki so kmetu skemu stanu edini pravi prijatelji.

Gornja Ponikva. Naša mala župnija je imela do sedaj 14 lepih kapel. Dne 4. julija t. l. je pa blagoslovil g. dekan Ivan Rotner 15. kapelo, ki je največja in najlepša. Pozidati sta jo dala brata Ivan in Lovro Kos, dva odlična posestnika v Studencih. Nekateri sosedje so jima pomagali z manjšimi prispevki in z delom. Stavbena vrednost kapele je okoli 30 tisoč K. Kip presv. Srca Jezusovega je prav lepo v podobil, kakor navadno vedno, kipar Ivan Cesar iz Mozirja. Slikarsko delo sta izvršila oče in sin Jožef Vipotnik iz Žalca. Kapela je vojnoslovinska. Stavitelj sta jo postavila vsled obljube, ki sta jo naredila na bojnem polju. Slike v kapeli in zunaj na kapeli spominjajo na vojno. Posebno zanimivi ste slike: razrušitev sv. Višarj in sv. Gor pri Gorici. Zidanje kapele je pospešil sledeči zanimivi dogodek. Ko so lansk leto bežali slovenski vojaki pred nemškimi tolparji iz Koroške in je bilo vse zbegano, je šla žena L. Kosa na polje. Prišedši na mesto sedanje kapele, opazi v bližnjem gozdu nekega človeka, ki pomeri s puško na njo in ustrelil. Krogla zleti tik nad njeno glavo. Iz hvaležnosti, da se ni zgodila velika nesreča, sta stavitelja sklenila takoj zidati kapelo.

Velenje. Na vspešno posredovanje okrožnega delavskega tajništva Jugoslovanske strokovne zveze v Velenju je deželna vlada odposlala denar vsem tistim delavcem-rudarjem, ki so se preselili iz Nemške Avstrije v Jugoslavijo in so se nastavili v premogovniku Velenje. Delavci, ki imajo dobiti dotični denar v znesku 1212, se naj v kratkem zglasijo v pisarni okrožnega delavskega tajništva Jugoslovanske strokovne zveze Velenje in sicer: Rajh Franc, Ojstriž M., Šmejs Alojzij, Ribič Franc, Grabner Jurij in Brišnik Martin.

Razno.

Volitve v zbornico delavcev in uslužbecev. V Avstriji je stopil v veljavo zakon, ki določa za delavstvo in uslužbence lastno komoro, za katero se vrše volitve dne 14. novembra t. l. Krščansko delavstvo bo postavilo lastne kandidate, istotako socialdemokracijo. Vsak izvoljen kandidat krščanskega delavstva dobi kot znak bel klinček v gumbnico.

Cene za žito v Madžarski. Vladna naredba določa ceno za žito, ki se mora oddati za javno preskrbo in sicer za pšenico po 500 kron, za rž in ječmen pa po 400 kron za metrski stot. Naredba določa enotnost v teži in zmesi žitnih vrst ter odreja, da more minister za prehrano sporazumno s finančnim ministrom znižati cene, ako bi na žitnih trgih vsled izboljšanja valute ali iz drugih vzrokov nastala bistvena izprememba v ugodnem zmislu.

Slaba žetev v Italiji. V italijanski zbornici je izjavil minister za prehrano, da bo znašala letošnja žetev v Italiji samo 40 milijonov metrskih stotov, dočim se je v prejšnjih letih pridelalo v Italiji povprečno 48 milijonov metrskih stotov. Ker pa rabi Italija za lastno prehrano čez 70 milijonov ton žita, ga bo

morala iz drugih držav uvažati čez 30 milijonov metrskih stotov. Odkod naj dobi do grla zadolžena Italija sredstev za uvoz tako ogromne množine žita, ni mogel minister povedati.

Bolgarske finance. Pred izbruhom vojne je bil državni dolg Bolgarije okoli 560 milijonov levov. Zunanji dolgov znašajo 1511.4 milijonov, notranji 5.1 milijard levov. Poleg teh dolgov nalaga mirovna pogodba v Neuillyju Bolgariji 2.5 milijarde francoskih frankov vojne odškodnine ali preračunano po sedanjem kurzu v leve 15 milijard levov. Za vzdrževanje ententnih okupacijskih čet in komisijo za izvedbo mirovnih pogojev mora Bolgarija plačati še eno milijardo. Skupni dolg je torej več kot 22 in pol milijarde levov.

Velikanska goba. Pred dnevi so našli v nekem gozdu na Severnem Češkem globanjo ali kravšo, koje recelj je meril v premeru 18 cm in v visokosti 38 cm, premer te velikanske gobe je pa znašal kar 54 cm.

Zborovanje severnih držav. Dne 18. in 19. avgusta t. l. se je vršilo v Kristijaniji zborovanje severnih držav Evrope, katerega so se udeležili zunanji ministri in ministrski predsedniki Norveške, Švedske in Danske. Namen posvetovanja je bil: Spremem

ba pravil zveze narodov, razoroženje ter kako rešiti vprašanje splošne brezposelnosti.

Naročite te-le knjige!

Politični katekizem, stane 6 K, za društva K 4.50. Naroča se: Tajništvo SLS v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna. Knjižica podaja najpotrebnejše, kar mora vsak državljan vedeti o politiki: o glavnih strankah v naši državi, o valutnem (denarnem) vprašanju, o vzrokih vojske. V uvodu prinaša glavne nauke o politiki, o ustavi, o gospodarskih razmerah v Jugoslaviji, o važnosti politične naobrazbe.

Zločin nad domovino. Stane 4 K, vnaprej plačano 3.50 K. Naroča se: Katoliška Liga v Ljubljani. Kdo so zločinci nad domovino? Liberalci, ki so pred 50 leti začeli boj proti veri in Cerkvi!

Primitve tatu. Stane 2 K. Naroča se: Katoliška Liga v Ljubljani. Poroča v zelo zanimivi obliki o tem, kdo je kriv svetovne vojne in kdo ni kriv!

Ali se ženska res nima pravice vtikati v politiko? Stane 2 K. Naroča se: Krekova prosveta v Ljubljani. Ženska ima pravico in dolžnost vtikati se v politiko, ker je v nevarnosti krščanska šola in krščanski zakon.

Mariborska eskomptna banka v Mariboru, Tecetthofova ulica šte. 11.

Telefon šte. 16.

Podružnica: MURSKA SOBOTA.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in predaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Izdaje: Čekov, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predudjme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

20

Mala naznanila.

Razna:

URE vsake vrste se sprejmejo v popravilo. Zaloga ur zlatnine in srebrnine. Cene zmerno. Postrežba točna. **JAN IGNACIJ, MARIBOR** GRAJSKI TRG v gradu (Burg).

Perilo za svaženje sprejema Marija Ritonja v Aleksandrovi cesti 6, na vrtu, Maribor.

Išče se

DRUŽABNIK (kompanjon)

za takojšnji pristop za že vpeljano trgovino na najbolj prometnem kraju v Mariboru s kapitalom 200- do 300.000 kron v svrhu razširjenja trgovine. Cenj. ponudbena upravitelstvo lista. 683

Proda se:

Dva konja, eden rumen, drugi črno, stara 7 do 9 let, sposobna za vsako vožnjo, 163 cm visoka; lep glasovir, dobro ohranjen, mesarski voz natur, štedilnik s patent ploščo se proda v Smetanovi ulici 59, Maribor. 622

Hišo dvonadstropno na voglu sezidano za gostilno, drugo hišo, pripravno za pekarno na prometnem prostoru v Mariboru se proda v Smetanovi ulici 59, v Mariboru. 621

Mala hiša z lepim vrtom, sposobna za vsako obrt, je po ceni na prodaj. Vpraša se v Dravski ulici št. 15, Maribor. 634

Trapistovski sir pristni prvovratne kakovosti prodaja in razpošilja, kupuje, prodaja in razpošilja **Matija Lah,** trgovec, Maribor, Glavni trg. 4.

Naročajte naše liste!

2 rujavi 12-14 letni ko bili lepe postave 16 palcev visokosti, z popolno vprežno opravo, louskim vozom in sammi vred pod ugodno ceno vsled opustitve voznitstva za takoj na prodaj. Falska elektrarna. 674

Pohišstvo za spalnico iz trdega lesa in za kuhinjo je na prodaj. Povpraša se pri A. Kozar, Slomškov trg 5, Maribor. 678

Hiša je na prodaj 5 minut od kolodvora, blev, en oral vrta. Vpraša se v Meljski ulici št. 14, Maribor. 679

Sprejmeta se dva učenca, ki imata veselje do mlinarske obrti, drugo po dogovoru. Anten Lah, umetni mliz, Zg. Poljskava. 682

GONILNE JERMENE

iz pravega usnja in „Fesler“ patentne jermene za stroje, različne vprege za konje, fine in navadne, tudi ponošene priporoča

Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta št. 13, poleg Balkana Sedlarska delavnica: Koroška cesta 17. 667

Krasen nov glasovir, naj-novejši sistem je na prodaj v Strossmayerjevi ulici št. 5. (Za pogledati predpoldan). 675

Malo posestvo nekaj minut od Maribora oddaljeno se po ceni proda. Več pove Martin Hrašovec v Mariboru, Maistrova ulica 13. 648

Službe:

Učenec se sprejme v mednarodni cinalni drogeriji, **MAKS WOLFRAM,** Maribor, Gospeska ulica. 671

Gospodarska zadruga za Prekmurje, Mursko polje in Slovenske gorice r. z. o. z. v Gornji Radgoni sprejme

disponenta

z večletno trgovaško prakso v vseh panogah trgovine tudi importa in eksporta. Starost ne pod 40 let, vešč naj bo slovenščine, nemščine, italijansčine, eventuelno madžarsčine. Nastop najpozneje 1. decembra t. l. Ponudbe s pričetki, dokazili dosedanjega službovanja in zahtevami prejemkov naj se pošljejo najpozneje do 15. septembra na ravnanje zadruga. 669

Viničar z ženo, katera je kuharica in gospodinja se sprejme pri dobrih ljudeh, ki nimajo majhnih otrok. Plača mesečno 400-500 K in hrana. Šestine župnišče pošta Zagreb. 676

PRESELITEV!

Usojam si slavnemu občinstvu in cenj. odjemalcem naznaniti, da sem svojo dobro znano, že 48 let obstoječo trgovino

s **špecerijskim blagom, deželnimi pridelki in trgovino s perutnino v**

Mariboru, Gos. ul. 13 preselil s 15. avg. v lastno hišo **STOLNI ULICI 4** (prej Domgasse) MARIBOR, ter bom tudi tukaj svoje cenj. odjemalce kar najbolje zadovoljil.

Z odlič. spoštov. **KAREL SCHMIDL** in drug.

Vsako nedeljo v restavraciji „Marijin Dom“ „Marienheim“

KONCERT DUO Vicler.

Začetek ob pol 4. uri. Konec ob pol 8. uri.

Dobra vina, izborna jedila, krasen izlet, nobenega pobiranja. Za obilen obisk se vljudno priporoča **A. O. Mydlil.**

Razpis.

Komisija za razmejitev med Avstrijo in kraljevino SHS potrebuje v svrhu trajnega zamejičenja bodoče državne meje večje število mejnih kamnov. Tvrdeke cementnih izdelkov se pozivljejo, naj tozadevne oferte do najdalje 23. avgusta t. l. predložijo omenjeni komisiji, Maribor, „Vesna“, kjer se dobe natančnejši podatki. 685

KONCERT

v nedeljo, dne 22. avgusta 1920

na vrtu gostilne **MIHAELA ŽIVEC** (poprej Reiser)

v Pekrah pri Marib.

Začetek ob 3. uri popoldne. Svira domača godba. Vstopnina prosta. Za izborna stara in nova vina, za vedno sveže pivo ter za mrzla in topla jedila je v obilni meri preskrbljeno.

Za mnogobrojni obisk se priporoča **MIHAEL ŽIVEC,** gostilničar.

V PEKRAH

Pozor! Proda se **posestvo** 40 oralov veliko, in sicer 2 oralna najlepšega vinograda 8 1/2 oralna travnikov in sadonosnikov, 12 oralov gozda z hišo, 4 velike sobe in živino za 500.000 K, nadalje **hiše, vile, tovarne, različna posestva, gostilne.** Išče se vinograde, gostilne na deželi, gozdovi, grajščine, potom pisarne nepremičnin Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3.

Slovenci širite naše liste!

BENCIN = AVTOOLJE

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel **zastopstvo mineralne rafinerije Dravograd**

ter imam zmiraj v zalogi vse v to stroko spadajoče predmete za nadrobno razprodajo. V zalogi imam nadalje po najnižjih dnevnih cenah vedno najboljše špecerijske in kolonijalne pridelke in bode pri meni vsak najboljše postrežen.

Jakob Preac, Maribor

(preje Quandest)

trgovina z mešanim blagom, Gosposka ulica

665

STROJNO OLJE = TOVOT MAST

PO CENI manufakturno blago je dospelo iz inozemstva in se dobi pri

J. N. ŠOSTARIČ

MARIBOR, Gosposka ul. 5.

Sukno za moške obleke, meter K 220—, 260—, 300— itd.

Izgotovljene moške hlače iz hlačevine, K 140—, 160—, 180— itd.

Hlačevina za moške obleke, met. K 70—, 80—, 100— itd.

Izgotovljene moške obleke, suknene K 1500—, 1800—, 2000— itd.

Izgotovljene obleke iz hlačevine, K 600—, 700—, 800— itd.

Izgotovljene moške hlače za dečke, K 60—, 70— in 80—.

Plavina, močna, meter kron 40—, 48— itd. na dveh straneh tisk, meter K 48—.

Pri stari zalogi so se cene primerno znižale.

Velika izbira perila in pletenin lastnih izdelkov.

Vsako nedeljo popoldne vrtni koncert

pri gostilni „RUDL“ Vila Alvis.

blizu glavnega kolodvora.

kot specialiteta se dobivajo pristna štajerska vina, fina mrzla in topla jedila, kakor solidna postrežba.

Cenjenemu občinstvu se uljudno priporoča

A. Rudl, gostilničarka.

688